

De Nationale Grasdag in 2024. Dit jaar wordt deze dag gehouden in het Philips Stadion in Eindhoven.

Nationale Grasdag: van data naar daadkracht

Zo maak je de vertaalslag naar proactief sportveldbeheer

Wie investeert in datagedreven werken door langdurige monitoring en vaste registratie, bouwt aan een kennisbank die zich terugbetaalt in kwaliteit, voorspelbaarheid en rust in het sportveldbeheer. Achteraf bijsturen wordt zo steeds meer verleden tijd. *Datagedreven werken* staat dan ook centraal tijdens de 21e editie van de Nationale Grasdag op woensdag 19 november in het Philips Stadion in Eindhoven. Tv-presentator Erik Dijkstra treedt opnieuw op als dagvoorzitter. Sprekers van onder andere Bras Fijnaart, IPC Groene Ruimte, KYBYS, DCM, GKB en Advanta Seeds delen hun praktijkinzichten. Daarnaast leidt het grasteam van De Enk de deelnemers rond op het veld en is er weer volop ruimte om kennis en ervaring met vakgenoten uit te wisselen.

Auteur: Karlijn Raats

Smart fields: technologie voor topprestaties
Veldbeheer draait om de kwaliteit van het gras. Maar wat gebeurt er als je het veld bekijkt door de ogen van de speler? Bras Fijnaart deelt op de Nationale Grasdag zijn praktijkervaring met het digitaal platform van Raw Stadia. Dit platform verzamelt (gemeten) biomechanische gegevens over het veld, zoals tractie, gewrichtsstabiliteit, spierbelasting en het vermogen om snel van richting te veranderen. 'Te veel

impact kan de gewrichten belasten, terwijl onvoldoende grip de snelheid vertraagt en de wendbaarheid belemmert, wat het risico op blessures verhoogt', legt Arjan Dans van Bras Fijnaart uit. 'Als we deze interacties tussen de spelers en het veld begrijpen, kunnen we omstandigheden creëren die het risico op blessures verminderen en de bewegingsefficiëntie verbeteren. Bovendien kan de juiste ondergrond ondersteunen bij revalidatie door opti-

male omstandigheden te bieden voor spieren en gewrichten, wat het herstel versnelt.'

Dans: 'We werken met sensoren die het speeloppervlak monitoren. Deze methode wordt al volop toegepast in diverse landen. Met onze aanpak bekijken we hoe het veld aanvoelt voor de speler. Dat levert gerichtere inzichten op. Maar data zijn pas nuttig voor beheer op maat als je begrijpt wat je meet en leest; je moet

NATIONALE GRASDAG

analyseren. De technologie is er niet alleen voor profclubs. Over het algemeen geldt: of je nu in de Eredivisie speelt of op het lokale sportveld, met de juiste data kun je veldbeheer verfijnen en verbeteren, blessures helpen voorkomen en de speelkwaliteit verhogen.'

Meten is weten, begrijpen is winnen

Met een bodemboor, pH-meter of penetrometer krijg je als fieldmanager al veel inzicht in de bodem. Maar meten alleen is niet genoeg; de echte winst zit in de vertaling naar betere speelomstandigheden. 'Meten is stap één, begrijpen stap twee,' zegt Liset van Pinxteren van IPC Groene Ruimte.

Van Pinxteren: 'De koppeling tussen data en agronomische inzichten en speeltechnische eigenschappen zoals balrol, veldhardheid en grip is maatwerk. Elk veld is anders. Je moet weten wat de getallen betekenen voor *jouw* veld. Hoe ver je gaat met meten, hangt ook af van het doel, de tijd en het budget. Soms is

de praktijk ontbreekt vaak de tijd of structuur. De grootste uitdaging is dan ook om te blijven meten, ook als het druk is. Sommige beheerders varen liever op ervaring, en dat is waardevol. Maar als je echt op data wilt sturen, moet dat in je werkwijze zijn ingebed.'

Slimmer onderhoud door langetermijnsinzicht

Sportvelden worden meestal onderhouden op basis van vaste onderhoudscontracten. Werkzaamheden worden uitgevoerd, maar lang niet altijd structureel vastgelegd. 'En juist daar ligt de winst,' stelt Joris van der Cammen van KYBYS ingenieurs en adviseurs, die op de Nationale Grasdag een lans breekt voor slimmer onderhoud door langetermijnsinzicht. 'Bij frequente monitoring van velden en nauwkeurige registratie van welk onderhoud is uitgevoerd en wanneer, kunnen we op basis van analyse van die data verbanden leggen tussen het onderhoud en de kwaliteit van de velden. Dat maakt beheer slimmer, doelgerichter en vaak ook goedkoper.'

grootste uitdagingen is de continuïteit van de data-invoer, zoals Van Pinxteren al aanhaalde. Van der Cammen: 'Degene die de data invoert, moet er ook voordeel van ervaren. Als een aannemer of fieldmanager ziet dat data helpen bij het vroeg signaleren van problemen en daardoor het voorkomen dat ze verergeren, groeit de motivatie om data bij te houden. Er zijn inmiddels systemen waarmee ze eenvoudig gegevens kunnen invoeren en raadplegen. In sommige aanbestedingen wordt zelfs al verplicht om met zo'n platform te werken. Daarbij is het cruciaal dat het gebruiksvriendelijk is, maar ook dat we aannemers er aan de voorkant bij betrekken aangezien zij vaak beschikken over waardevolle kennis.'

Om succesvol te zijn, kunnen datagestuurde werkmethoden het beste een integraal onderdeel worden van een contract, vindt Van der Cammen. 'Dat kun je borgen in verschillende contractvormen, bijvoorbeeld in een geïntegreerd contract zoals een UAV-GC-contract, waarin de kwaliteit leidend is. Daarin kan de opdrachtgever eisen dat data direct aan prestaties en verantwoordelijkheid worden gekoppeld, met duidelijke inzichten.'

Bemesten op basis van bodemscan en taakkaart

We strooien kalk en mest omdat het moet, maar kijken te weinig naar wat de bodem écht nodig heeft. In een praktijkcase toont DCM Nederland op de Nationale Grasdag aan hoe het anders kan. Bart van der Veen van DCM Nederland: 'Door een bodemscan te maken, kunnen we een taakkaart opstellen die exact aangeeft hoeveel meststof nodig is op welke

'Kijk niet alleen naar het gras, maar ook naar de speler'

een globale indruk genoeg, soms wil je tot op detailniveau weten hoe het zit.' Bij IPC is dat denken standaard onderdeel van de opleiding. 'We leren professionals niet alleen om te meten, maar vooral om te interpreteren,' aldus Van Pinxteren. 'Pas dan kun je onderhoud slimmer afstemmen op kwaliteit, spel en duurzaamheid. Het begint echter met commitment. In theorie is er veel mogelijk, zeker met sensoren. Maar in

Hoewel het potentieel groot is, staat de praktijk nog in de kinderschoenen. 'Veel gemeenten en clubs leggen wel iets vast, maar vaak te beperkt of versnipperd. Daardoor kun je de echte langetermijnsinzichten nog niet altijd boven tafel halen,' zegt Van Cammen. 'Maar als we die data gaan bundelen, ontstaan er mogelijkheden voor computeranalyses die relaties blootleggen die we met het blote oog niet zien.' Een van de

Het Philips Stadion in Eindhoven, waar de Nationale Grasdag dit jaar wordt gehouden

'Met frequent monitoren zie je problemen sneller opduiken en bouw je een dataset op om patronen te ontdekken'

Erik Dijkstra is opnieuw dagvoorzitter. Bron: Tom Cornelissen

De organiserende bedrijven zijn druk bezig voor de Nationale Grasdag.

‘Wat je meet, moet je ook goed kunnen duiden’

plaats. Bij traditioneel bemesten wordt vaak uniform gestrooid, maar wij stemmen de bemesting af op de specifieke behoeften van het gras op verschillende plaatsen. Daardoor blijft het langer gezond, sterk en veerkrachtig en dus optimaal bespeelbaar. Dat is vooral zichtbaar doordat de plant beter zijn weg vindt in natte periodes en beter bestand is tegen stress in droge periodes.’

Er geldt geen vaste scanfrequentie. ‘Hoe vaak je scant, hangt af van de conditie en het gebruik van het veld’, vertelt Van der Veen. ‘De data zelf helpen om te bepalen wanneer er een nieuwe meting nodig is. Het grootste voordeel van gericht bemesten is dat clubs met behulp van gps en AI-ondersteunde strooiers kunnen besparen op meststoffen. Ook gemeenten die zelf hun meststoffen inkopen, kunnen hier voordeel uit halen.’

Agronomisch inzicht blijft net zo belangrijk als de bodemscan, volgens Van der Veen. ‘Techniek en sensoren zijn krachtige hulpmiddelen, maar ze vervangen niet het boerenverstand van een ervaren greenkeeper of fieldmanager. Zeker bij het onderhoud van tientallen velden blijft kennis van bodem en plant essentieel. Technologie helpt juist om die kennis te versterken en het beheer te optimaliseren, zodat bodem en bemesting beter op elkaar zijn afgestemd en de kwaliteit van het veld omhooggaat.’

Machines die meedenken

Steeds vaker worden machines doelgericht ingezet op basis van taakkaarten die zijn afgeleid van data over een veld, zoals over bodemverdichting of grasbezetting. Er wordt dan gericht gekozen voor bijvoorbeeld beluchten, doorzaaien of bezanden. Volgens Ellen Zevenbergen van GKB Machines ligt de kracht in het slim combineren van data en techniek. ‘Hoewel data steeds belangrijker worden, blijft praktijkkennis cruciaal. Een fieldmanager wordt niet per se een data-analist, maar moet wel leren werken met data. Je blijft met je voeten in het veld staan, maar draait met meer inzicht aan de knoppen.’ In de presentatie op de Nationale Grasdag laat GKB zien hoe data en machines samen zorgen voor meetbaar beter veldbeheer.

De taakkaart laat exact zien welke meststof nodig is op welke plaats

Gras in PSV-stadion

Met ingang van het seizoen 2024/2025 speelt PSV op een nieuwe hybride grasmant. In de presentatie op de Nationale Grasdag vertelt Advanta Seeds over het traject van graszaadje tot grasmant bij dit project. Job Steunenberg van Advanta Seeds licht een tip van de sluis: ‘Data speelden daarbij een belangrijke rol. Eigenschappen zoals sterkte, herstelsnelheid en grip moesten onder gecontroleerde omstandigheden aantoonbaar voldoen aan de hoge eisen van topvoetbal, waaronder een vaste opbouw met

veel zand en optimale grip.’ Volgens Steunenberg zijn de inzichten die voortkwamen uit dit traject niet alleen waardevol voor bvo’s, maar ook toepasbaar op gemeentelijke en amateurvelden. ‘Alle fieldmanagers kunnen leren van de ervaringen en ontdekken hoe ook zij met gras kunnen excelleren op hun eigen velden’, zegt hij. ‘Met de juiste kennis, ook dankzij verzamelde data, kun je met hetzelfde zaadje dat in het PSV-stadion is gebruikt ook lokaal een uitstekend bespeelbaar veld realiseren.’

Gezond boerenverstand

Datagedreven werken biedt veel kansen, maar roept ook vragen op. Waar ligt de grens tussen nuttige data en data omwille van de data? Volgens de sprekers draait het er vooral om dat je als organisatie goed bent ingericht om met informatie om te gaan, waarbij data een hulpmiddel zijn en nooit gezond boerenverstand kunnen vervangen. Van der Cammen licht toe: ‘De kunst is om informatie te filteren, te combineren met eigen waarnemingen en daar betere beslissingen op te baseren. AI kan daarbij helpen, maar nooit zonder menselijke controle. Fieldmanagers hoeven geen technici te worden, maar moeten wel leren de juiste vragen te stellen aan de hand van de beschikbare data. Want hoe slim de techniek ook is, gras blijft een levend product dat vraagt om vakmanschap, ervaring en gevoel.’

Voor meer informatie en registratie: [nationalegrasdag.nl](https://www.nationalegrasdag.nl)

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!